

KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

<p>Predplatná cena : Na celý rok — — — — 4.— koruny. Na pol roka — — — — 2.— Na štvrt' roka — — — — 1.— <i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i></p>	<p>Hlavný redaktor : Dr. ALEXANDER ERNSZT Zodpovedný redaktor : JÁN BARTOS, krajský vyslanec Za vydavateľstvo zodpovedný : JÁN MOLNÁR, pápežský prílát</p>	<p>Redakcia a vydavateľstvo : Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify. Rukopisy sa nazpak nedávajú.</p>
---	---	--

Inštalácia prešporského fõišpána.

Georg Szmrecsányi, krajský vyslanec kresťanskej ľud. strany okresu nitražabokreetského, 11. augusta slávnostne inštalovaný bol za fõišpána prešporskej stolice a kráľovského slobodného mesta Prešporka. Táto inštalácia je krajskej významnosti nielen preto, že v radoch popredného obecnstva stolice a mesta zúčastnili sa aj ministri a viacerí veľmoži, lež zvlášte preto, že vo veľkých parlamentárnych zápasoch a nadovšetko v ostrých bojoch za očistenie verejného života neohrozene vystupujúceho Georga Szmrecsányiho meno viacej nemôže byť lokálnej významnosti. Valné shromáždenia prešporskej stolice a kráľovského slobodného mesta Prešporka Georga Szmrecsányiho uviedly do hodnosti fõišpanskej, napozatým za svojho držia toho muža, ktorý poslal celej krajine patril a môžeme so všetkým právom povedať, že jej aj napozatým bude patriť. Georg Szmrecsányi v jeho programných rečiach hovoril nielen ku obecnstvu stolice a kráľovského slobodného mesta Prešporka, lež ku celej krajine, preto je jeho inštalácia krajskej významnosti. Toho dôkazom je i to, že na nej prítomní boli ministri gróf Albert Apponyi, minister náboženstva, a gróf Aladár Zichy, minister Horvatska, Dalmácie a Slavonie. O priebehu tejto inštalácie podávame nasledovnú krátku zprávu:

Na stoličnom dome.

Členovia stoličnej právomocnosti v sobotu, 11. augusta ráno o 9. hodine shromáždili sa

na stoličnom dome a prešli hneď do susedného kostola svätej Trojice, kde prešporský prepošť dr. Franc Kopernický s veľkou assistenciou slúžil slávnostnú svätú omšu.

Po sv. omši o 10. hodine na stoličnom dome zahájili inštaláčné valné shromáždenie. Veľká dvorana stoličného domu preplnená bola obecnstvom zo všetkých krajov stolice, aristokratické rodiny, na území stolice byvajúce, boly tiež značným počtom zastúpené. Gróf Albert Apponyi, minister náboženstva a verejnej výučby, a gróf Aladár Zichy, minister Horvatska, Dalmácie a Slavonie, zastupovali vládu; sbor fõišpánov zastupovali: Edmund Beniczky, fõišpán tekovský; Ladislav Mednyánszky, fõišpán trenčiansky; Kornél Kobek, fõišpán ostrihomský, a Eugen Nedeczky, fõišpán Pančovy. Z krajských vyslancov boli prítomní: Karol Huszár, Ján Bartos, Koloman Brestyenzsky, gróf Michal Esterházy, Žigmund Eitner, Julius Hódy, Ernest Létay, Ferdinand Urmánczy, Lehel Hédervári, Zoltán Vermes, Gejza Szüllő a Ferdinand Juriga. Z vonkajších členov kruhu kresťanskej ľudovej strany boli prítomní: Béla Landauer, dr. Karol Bonta, dr. Michal Dömötör, dr. Béla Nyáry, K. Michal Török, Štefan Sipos, dr. Eliáš Jójárt, Eugen Lakner, min. tajomník, Adam Persian, tajomník kresť. ľud. strany a Julius Rajcsányi, školdozorca. Tekovskú stolicu zastupovali: Edmund Beniczky, stoličný hlavný notár, Ján Tomcsányi, král. školdozorca. Trenčiansku stolicu zastupovali: Ladislav Mednyánszky, fõišpán, Emil Gyuriss, stoličný fiškus, farári Andrej Bereghy a Št. Krautmann. Krajskú demokratickú stranu

zastupoval Filip *Sándor*. Inštallačné shromaždenie zahájil podžupan Samuel *Vermes*.

Po zahájení shromaždenia najprv prečítaný bol list, ktorým bývalý fõispán Aurél *Bartál* odobral sa od stolice. Ku tomuto listu prehovorili stoliční výborníci gróf Jozef *Zichy* a Alexander *Leszkay*, ktorí navrhli, aby predošlému fõispánovi za jeho zásluhy okolo verejnej správy stolice vyslovené bolo uznanie. Zatým deputácia pod vedením sk. vn. t. radcu grófa Jozefa *Zichyho* šla po nového fõispána. Ako Georg

Dr. Béla Landauer, kandidát v žambokrétskom okrese.

Szmrecsányi do stoličnej dvorany vstúpil, obecnstvo prijalo ho hlučnými ováciami a privítal ho podžupan Samuel *Vermes*, spolu ho poprosiac, aby složil úradnú prísahu. Po složení prísahy nového fõispána v mene stolice pozdravil stoličný hlavný notár Gejza *Horváth*, ktorý citom radosti dal výrazu nad tým, že Georg *Szmrecsányi* prevzal správu stolice a keď stoličnú právomocnosť do jeho blahosklonnosti odporúčal, na účinkovanie jeho hojné požehnanie prosil od Všemohúceho. (Dokonč. nasl.)

Nezabúdajte na vdovy a siroty po hrdinoch padlých na bojišti!

Nech žije dr. Béla Landauer, kandidát v žambokrétskom okrese!

Známo je cteným voličom slávneho okresu žambokrétského, že jeho veličenstvo kráľ pána ablegáta Georga *Szmrecsányiho* vymenoval za fõispána prešporskej stolice a mesta Prešporka. Z tej príčiny v okrese bude nová ablegátska voľba.

Prednejší vodcovia kresťanskej ľud. strany v okrese žambokrétskom, v porozumení s krajiniským strediskom kresťanskej ľudovej strany, za ablegáta vrele odporúčajú pána dr. Bélu *Landauera*, rytiera rádu Franca Jozefa, známeho katolíckeho spisovateľa a chýrneho dopisovateľa vojenského. Odkedy ľudová strana jestvuje, žambokrétsky volebný okres vždy mal výtečných vyslancov a taký je v úplnej miere aj p. dr. Béla *Landauer*. Pri volbe jedného krajiniského vyslanca nie je to hlavné, aby ho pri kandidovaní každý znal, lež to je hlavné, aby bol na to súci. Pán Béla *Landauer* tak ako spisovateľ, tak ako rečník je po celej krajine známy. Voličia jeho s celou dôverou sa môžu k nemu obrátiť v akejkoľvek záležitosti a v ich nádeji nikdy sklamaní nebudú.

Aby ale p. Béla *Landauer* v úplnej miere znal sťažnosti a požiadavky svojich voličov, nakoľko to miestne okolnosti dovoľia, ešte pred voľbou príde do každej obce, aby mal príležitosť sa obznámiť s válečnými sirotami, vdovami a s ranenými doma sa nachodiacimi vojakmi, a kde bude pilne potrebné, aby ich žiadosti zastupoval aj na vyššom mieste.

V okrese nachodiace sa obce, primerane válečným časom, v najväčšej tichosti navštívi v nasledovnom poriadku:

15. augusta ráno: Nadlany, Kmosány; popoludní: Zsambokrét, Nagybélicz, Szkacsány. — 19. aug.: Nováki a dolinu. — 20. aug. ráno: Belpataka a Rudňanskú dolinu; popoludní: Szucsány, Alsó Vesztény, Sziklavárhely. — 21. aug. ráno: Appony, Kovarcz, Szolcsány; popoludní: Praznócz, Nagybosány, Nadány a Ószéplak. — 22. augusta: Tökesujfalu, Jaskafalu, Apátkolos. — 23. aug. Sissó, Kisvendég.

**Nech žije dr. Béla Landauer!!!
Kandidát okresu žambokrétského!!!**

Jeho veličenstvo kráľ v Černoviciach.

Sotva sa dozvedel jeho veličenstvo, že naše hrdinské čaty zaujaly Černovice, hlavné mesto Bukoviny, hneď sa odhodlal, že navštívi obyvateľstvo tohoto mesta, ktoré pod Rusmi nevyslovne mnoho trpelo. Z Viedne pohol sa 4. augusta a na ceste staval sa v Kolomei. Tu oživil sa v jeho duchu milé rozpomienky. V meste Kolomei totižto konal pred rokami vojenskú službu čo jazdecký kapitán, tu býval dlhší čas terajší kráľovský pár, v ktorého sprievode bol knieža Lobkowitz, terajší hlavný adjutant, ktorý v tom čase zastupoval miesto hlavného homorníka. Panovník v sprievode svojho hlavného adjutanta obzrel si dom, v ktorom kedysi býval a v ktorom počas ruského obležania bývali ruskí lekári, zamestnaní v nemocnici pre nákazlivé choroby. Do Kolomei prišiel generáloberst Krítek, aby najvyššiemu pánovi armády podal podrobnú zprávu o válečnej situácii v Bukovine, dostavil sa na výsluch vojenský intendant Schubert, aby referoval jeho veličenstvu o hospodárskych pomeroch, hlavne o zaopatrení vojska potravou. Lebo toto je veľmi vážna otázka, keď do ohľadu vezmeme, že na tomto vidieku je pomerne veľmi málo železníc, aj tieto utekajúci Rusi na viac miestach porúchali, dovoz potravín je teda obťažný. Pri tom naši rýchle musia napredovať, aby utekajúci nepriateľ nezastal a nové posície si nezhotovil. Utekajúci Rusi pálili, pustošili a zničili aj veľké množstvo potravín, tak že ani tamojšie obyvateľstvo nemá na mnohých miestach toľko, koľko mu je ku dennej výžive potrebné, tu sa teda vojsko musí starať nielen o seba, lež aj o zaopatrenie obyvateľstva.

Z Kolomei zaviezol sa panovník na automobile do Černovic. Viezol sa po kraji, ktorý v svetovej vojne toľko pretrpel, popri hrobách označených malými krížami, v ktorých za kráľa a vlasť padli hrdinovia spia svoj večný spánok, popri rumoch, ktoré zostaly čo svedkovia ukrutného pustošenia; ale obyvateľstvo susedných obcí v sviatočnom rúchu postavilo sa do radov, s radosťou vívalo vysokého hosta a kvety sypalo pred kráľov automobil. A v Černoviciach nastal nový život. S radostným jasotom vívalo obyvateľstvo panovníka monarchie, kvetami a zástavami ozdobilo domy, aby výraz dalo svojej sviatočnej nálade. A kráľ Karol so svojim sprievodom rovno tiahol ku stolnému chrámu, aby v jeho svätyne pohrúžený v modlitbe vzdával vrúčne vďaka Všemohúcemu za oslobodenie. Na mestskom dome, kam jeho veličenstvo kráľ potom zavítal a vôbec všade, kde sa ku tomu príležitosť vyskytovala, obyvateľstvo a vojsko závodily v prejavocho radosti, lojality a vernosti ku kráľovi, ktorý hlboko dojatý mnohých oslovil nielen z popredných kruhov, lež vôbec bez rozdielu na rod a stav.

Vysokí hostia mali príležitosť vidieť na námestiach vysoké z dreva zhotovené tribuny, z ktorých rečníci držiavali reči ku ruským vojakom. Bo počas ruského obležania ruskí vojaci často vydržovali shromaždenia,

na ktorých o všeličom pojednávali. Nielen vo dne boly takéto shromaždenia, lež neraz aj v noci, preto bolo možno tribuny elektrickým svetlom osvietiť. Tu kritisovali všetko a hlasovali nad tým, že koho chcú poslúchať a komu odopru poslušnosť. Toto demoralisované vojsko neposberá sa natoľko, aby silnejší odpor mohlo vyvinúť. A sú výhlady, že naši bez väčších ťažkostí oslobodia v krátkom čase celú Bukovinu. Veď najnovšie chýry rozprávajú už o tom, že nepriateľ porobil prípravy, aby mohol rýchle opustiť aj susednú Moldavu, ktorá patrí už ku Rumunsku.

Keďby sa naši nepriatelia chceli poučiť, nuž z návštevy v Černoviciach mohli by si vziať veľké poučenie. Mohli by sa presvedčiť, že národy monarchie nepovažujú ich za osloboditeľov, ba plesajú od radosti, keď sa ich strasú. A mohli by sa poučiť, že ďalšie krviprelievania len ich svedomie bude obťažovať, bo národy monarchie nechcú žiadne zmeny, aké by si naši nepriatelia žičili.

Udalosti svetovej vojny.

Ruské bojište. Rakúsko-uhorské a spojenecké čaty úspešne napredujú v údolí Casinu a Ojtoru, odrazily ruské a rumunské protiútoky, zajaly 5000 mužov a ukoristily 30 strojových pušiek. Rusi ďalej cúvajú, všetky obce, ktoré prinútení sú opustiť, za ich chrptom dopaľujú ich anglickí spojenci. Rusi vyprázdňujú Moldvu a Bessarábiu.

Talianske bojište. Na tyrolskom fronte uhorsko-rakúske čaty vtrhly do talianskych posícií a zaujaly nepriateľské zákopy. Talianski letúni znovu hodili bomby na Pólu.

Francúzske bojište. Angličanov a Francúzov v bitkách vo Flandrii a medzi Yserom a Lysom, medzi Lensom a Scarpom znovu porazily nemecké čaty.

Zprisený boj podmorskými loďami.

Berlin, 10. augusta. Wolffova kancelária oznamuje: Na Atlantickom oceáne a na Severnom mori naše podmorské lode novšie potopily 21.000 tún loďného priestoru. *Šéf admirality.*

Zprávy domáce.

Ján Bartos medzi svojimi voličmi.

Krajinský vyslanec kresťanskej ľudovej strany okresu zlatomoravského Ján Bartos 5. augusta navštívil svoj okres a zo svojho ablegátskeho účinkovania najprv účtoval v obci:

Alsószelezsény. Na priestrannom farskom dvore o 11. hodine predpoludním shromaždilo sa početné zastupiteľstvo nasledovných obcí: Alsószelezsény, Felső-szelezsény, Gesztöd a Zsitvaszentmárton. Shromaždenie zahájil farár dr. Franc Horváth. Zatým krajinský vyslanec Ján Bartos v podrobnostach predniesol zprávu o svojom ablegátskom účinkovaní a poukázal na po-

trebnosť rozšírenia volebného práva. Účtovanie obľúbeného krajinského vyslanca početné obecnosť prijalo s hlučnými ováciami a o ďalšej nesklatnej dôvere a oddanosti voličov nielen v tomto shromaždení zastupených obcí, lež aj celého okresu, vzletnou rečou zabezpečil ho občan Pavel Bobok.

V obci Velséc bolo účtovanie popoludní o 4. hodine. Na priestore pred kostolom vydržiavané shromaždenie, ktorého zúčastnili sa aj voličia obce Kísaranyos, zahájil farár dr. Franc Horváth a krajinského vyslanca oduševnenou rečou ubezpečil o nesklatnej dôvere voličov obce a okresu. Ján Bartos dopodrobna rozložil svoje účinkovanie v krajinskom sneme vyvinuté a vysvetlil program novj vlády. Shromaždenia medzi početným obecnosť zúčastnili sa: Ján Hanzlík, kaplán; Pavel Brunčlík, okresný notár; Štefan Hanzlík, bohoslovec.

Obec Mankóc navštívil Ján Bartos o 6. hodine. Obyvateľstvo celej dediny čakalo na priestore pred školou. Shromaždenie zahájil Franc Horváth. Krajinský vyslanec po svojom účtovaní v obštrnej reči posvietil na politické rozporenie krajiny a na nevyhnutnú potrebnosť rozšírenia volebného práva. Obecnosť s hlbokou pozornosťou sledovalo reč krajinského vyslanca, ktorého po hlučných objavoch súhlasu, o ďalšej dôvere a oddanosti v mene voličov ubezpečil rychtár obce Ján Pavlov.

Revolúcia v Rusku.

Nový kabinet Kerenského.

Petrohrad, 8. augusta. (Zpráva Petrohradskej telegrafickej kancelárie.) Vládnú krízu 6. augusta večer definitívne riešili. Kerensky od soboty osobne sa radil s povereníkmi päť hlavných politických strán. Kerensky tak zostavil národnú vládu, v ktorej zastúpená je i strana kadetov, že prijal zastupiteľa každej politickej strany, ktorá mu hlasovala dôveru. Ponevác Kerensky uzavrel, že si torby ministerstva vojensk. a námornického podrží, za bezprostredného spolupracovníka do vojenského ministerstva vzal ku sebe známeho revolucionára Šavinkova, ktorý ako kommissár dočasnej vlády na fronte už privolil ku započatiu offensívy. Šavinkov je známy terorista a pred niekoľko rokami bombu hodil na veľkoknieža Sergeja. Potom ale utiekol do Francúzska, kde zúril ako terorista. V námornickom ministerstve spolupracovníkom Kerenského bude bývalý emigrant, poručík francúzskej armády Lebeder, ktorý už viedol námornícke ministerstvo. Z predošlej dočasnej vlády v novom kabinete ostali len Kerensky, Nekrasov a Tereščenko. Čeretelli ani napriek dôraznej žiadosti Kerenského nechcel prijať ministerskú torbu a toto odôvodnil tým, že v demokratickej organizácii chce vyvinovať silnú činnosť. Ostatne sľúbil, že novú vládu v úplnej miere bude podporovať. Oktobrista Gognes, bývalý štátny kontrolór, Lvov, bývalý hlavný kurátor sv. synody, tiež nevstúpili do novej vlády. Zpomiedzi nových ministrov minister

vnútorných záležitostí Axentev je predsedom výkonného výboru zastupiteľov sedliakov a členom ústr. výboru strany revolucionárnych socialistov. Minister priemyslu a obchodu Protopopovič je socialistom a verejnosťodárskym odborníkom, ináč je predsedom teraz utvoreného verejnosťodárskeho výboru. Minister pravosúdia Zarudyn je tiež socialistom, štátny kontrolór Kokoškyn je členom strany kadetov, professorom právnych vied a predsedom, svolanie bývalého zákonodarného sboru pripravujúceho výboru. Minister verejných prác Vurenov je tiež členom strany kadetov a námestníkom mešfanostu Moskvy. Minister verejnej výučby Oldenburg tiež je členom strany kadetov a sekretárom vedeckej akademie. Minister pošty a telegrafu Nikitin patrí ku menšine socialistov, je pravotárom a veliteľom moskovskej milície.

V terajšej vláde Kerenského nadvládu majú sociálni revolucionári.

Kornilov.

Kto je Kornilov? Najnovší generalissimus ruskej revolucionárskej armády. Pri prelomení gorlického frontu bol veliteľom 48. ruskej divízie a s celým jeho generálnym štábom padol do zajatia rak.-uhorskej armády. V tábore zajatcov strávil päťštvrtí roka. Po celý ten čas pretvaroval sa, že je chorý. Vo vojenskej nemocnici v Kőszegu medzi strážcami zajatcov kol český vojak Jozef Mrnák. S tým sa Kornilov len skoro oboznámil, sľúbil mu 20.000 rubľov a apatieku v Rusku, a naviedol ho, aby s ním z tábora zajatcov utiekol. Českého vojaka nebolo mu treba k úteku nahovárať, ačpráve v Česku prevádzal šusterské remeslo, veľmi sa mu líbilo, že v Rusku bude apatekárom. Mrnák sa veľmi tešil aj 20.000 rubľom, ktoré mu Kornilov sľúbil, natiahal naň oblek rakúsko-uhorského vojaka a 12. augusta 1916. utiekol s ním z Kőszegu. Urlaub-cedule pre oboch falšoval Mrnák a zaopatril ich aj úradnými pečatmi. Bez prekážky dostali sa do Karánsebešu. V obci Borló pri kupovaní potraviny žandári chytili Mrnáka. Kornilovi pošastilo sa utiecť.

Mrnák postavený bol pred prešporský cis. a kráľ. triedny vojenský súd, ktorý ho odsúdil na šibenicu. Proti tomuto výroku oznámil Mrnák nullitu, následkom čoho jeho záležitosť dostala sa ku viedeňskému cis. a kráľ. najvyššiemu vojenskému súdu, ktorý výrok prešporského cis. a kráľ. triedneho vojenského súdu zrušil a nariadil nové pojednávanie. Pri tomto pojednávaní český vojak Jozef Mrnák minule právoplatne odsúdený bol na 10 rokov ťažkého väzenia.

Kornilov po dlhom sledení medzi horami Sedmohradská, 4. septembra 1916. prekročil hranicu Uhorska. Cez Rumunsko prišiel na ruský válečný stán a ztadiaľ dostal sa do Petrohradu. Po celej ceste ho mimoriadne oslavovali. Prvé bolo, že ho vymenovali za gubernátora Petrohradu. Potom stal sa hlavným veliteľom 8. ruskej armády. Revolucionárska vláda posledne vymenovala ho

za hlavného veliteľa celého juhozápadného frontu. Ukruťníka Brusilova revolucionárska vláda po hrozných porážkach, aké utrpely jeho armády, odohnala a pozbavila hodnosti generalissimusa a na jeho miesto vymenovala Kornilova.

Krvožižnivé účinkovanie Kornilova ako generalissimusa dôkladne označuje nasledovný telegramm:

Krvožižnivý Kornilov — v jednom mesiaci popraviť dal 24 000 vojakov.

Kopenhága, 4. augusta. Dľa zprávy z Petrohradu minulé dni zhabali viacej spisov protirevolucionárskeho obsahu, medzi nimi jeden s nápisom: Hromadné vraždy v Haliči. V tomto spise údajmi opísaná je Kornilova hrúzovláda. Dľa týchto údajov od 26. júna do 18. júla na rozkaz Kornilova popravili okrúhlym počtom štyriadvadsaťtisíc dôstojníkov a obecných vojakov. Rada robotníkov a vojakov nedržala za potrebné, aby koniec urobila hrúzovláde Kornilova.

V hlavnom stáne 17. júla jeden poddôstojník z revolvera strelil na Kornilova a poranil ho na hornej čiastke ramena. Útočníka zabili dôstojníci.

Záležitosť pokoja a vojny.

Balfour o válečných cieľoch antantu.

Po rečiach viac anglických ministrov 1. augusta aj anglický zahraničný minister Balfour osvedčil sa v anglickej nižšej snemovni o válečných cieľoch antantu. Svoju reč Balfour začal tým, že podobné osvedčenie neni na mieste, podrobnosti o válečných cieľoch antantu nemožno sdeliť, toto bude úlohou konferencie pokoja; uzavreť majúce sa smluvy budú závisieť od toho, že aká bude rovnováha síl, keď o pokoji vážne bude možno vyjednávať. Balfour len o válečných cieľoch Francúzska sa osvedčil obsírnejšie; rozvíňoval, že antant Francúzska musí všemožne podporovať, aby zase mohlo byť také, aké bolo pred prusko francúzskou vojnou roku 1870—71., v ktorej Elsas Lotharingiu násilne vyrvali Francúzsku. Ale Francúzska nebojuje len za späť obdržanie Elsas-Lotharingie, bo blízkym záujmom anglicka je, aby Francúzska späť obdržalo všetky svoje majetky, ktoré kedysi malo. Antant však v boji nepokračuje k vôli boju, lež za taký pokoj, ktorý v budúcnosti značne obťažá narušenie svetového pokoja. Antant chce prekaziť vojnu v budúcnosti, nakoľko chce znížiť počet príčin, ktoré národy môže vohnať do vojny. Všetky hotové štáty sú toho náhľadu, že značne napomôžu uskutočnenie tejto myšlienky, keď vyhovejú oprávneným národným snahám.

Balfour o Rakúsko-Uhorsku hovoril, že antant chce, aby národy, z ktorých je monarchia zostavená, z vlastnej sily a dľa vlastnej civilisácie mohli sa vyvíňovať a samy mohli ustáliť cestu, po ktorej chcú kráčať. Toto je všeobecná zásada antantu. Ale že ako má antant pokračovať voči Rakúsko-Uhorsku, to v tomto stave vojny nikto nemôže povedať. O imperialistickej politike a o otázke

válečného odškodného Balfour povedal, že Anglicko nepustilo sa do vojny za sebecké ciele a to tým menej, bo ani jeden anglický štátnik nebol by sa pripojil ku tejto vojne s tou myšlienkou, aby anglické majetky na europskom kontinente byly rozmnožené. Anglicko pustilo sa do vojny, aby obránilo Belgicko a prekazilo pošliapanie Francúzska. Tieto dve príčiny primaly Anglicko pripojiť sa ku vojne.

Konečne Balfour hovoril o demokratisovaní Nemecka, vyslovil úfnosť, že nemeckú autokraciu zamení

Sv. Štefane a Matka Božia, orodujte za nás!

slobodná vláda a anglickému parlamentarizmu podobné parlamentárne ustanovizne. Nemyslí ale, že by pokoj Europy bolo možno zabezpečiť dotiaľ, kým sa Nemecko neoslobodí zpod autokracie, toto oslobodenie treba sveriť na nemecký ľud. Balfour Nemecko vyhlásil za rušiteľa pokoja Europy a svoju reč skončil s tým, že oslobodenie Nemecka zpod autokracie možno docieľiť len tak, keď antant celou silou bude pokračovať vo vojne.

Nemecká odpoveď Balfourovi.

Polouradný nemecký časopis «Nordd. Allg. Ztg.» o reči anglického zahraničného ministra Balfoura, povedanej v anglickej nižšej snemovni o politike anglickej

vlády potahujúcej sa na annexiu, písal, že táto Balfourova reč je zvyčajnou miešaninou anglickej sebeckosti a dvojsmyseľnosti. Balfour tvrdil, že cieľom anglickej politiky je trváci pokoj a zmenšenie príčin ku konfliktu medzi jednotlivými štátmi. Toto je cieľom aj Nemcov, čo oni mnohokrát a dosť jasne vyhlásili. Ale Nemci neveria, že tomuto cieľu možno poslúžiť tým, aby sa celý svet dľa žiadostí Anglicka a Ameriky zariadil, bo veď sa tak neutráli, jak spojenci Anglicka a Ameriky mohli naučiť v tejto vojne, čo môžu čakať, ak by trváci pokoj mal stáť v znamení anglického imperializmu a amerického kapitalizmu. Balfour za najdôležitejšiu podmienku trváceho pokoja považuje splnenie oprávnených snáh národov, ale tak teda musí počítať aj so záujmami proti Anglicku bojujúcich štátov. Toto Anglicko nie je náchylné uznať, preto ho ďalšími udalosťami na bojisku treba presvedčiť o potrebe toho. Balfourova reč vôbec neni odmietnutím anexií. Jeho reč budí pochybnosť, či si Anglicko v danom páde neosobuje právo na isté územie kontinentu Európy. Čo sa týka známych podmaňovacích plánov Anglicka v Afrike a v Asii, tieto Balfourova reč nie že by bola podvrátila, lež ich ešte väčšmi potvrdila. Pozoruhodným príznakom žalostného polohovania antantu je, že sa Anglicko silne zasadilo za túžbu Francúzska po Elsas-Lotharingii. Kým sa antantu dobre viedlo, Anglicko sa málo zaujímalo o válečné ciele Francúzska, ale teraz, keď vo vysilených Francúzoch hasne bojovný oheň, Anglicko tým chce pripútať svojho spojenca ku sebe, že roznečuje v ňom túžbu po Elsas-Lotharingii, čo neni iným, ako sebeckosťou so strany Anglicka. Takáto politika Anglicka však ztroskotá sa na brale nemeckej ríše. Zodpovednosť za ďalšie prelievanie krvi padá teda na Anglicko.

Zakončili žatvu.

Päťdesiat millionov metr. centov zbožia. — Úroda kukurice je tiež lepšia, ako bola vlni. — Novú múku uvádzajú už do obchodu. — Prečo je drahé seno?

Julius Rubinek, správca Krajinského Hospodárskeho Družstva, o výsledku úrody a s tým súvisiacich otázkach hospodárskych, na základe obdržaných úradných zpráv minulý týždeň vyslovil sa nasledovne:

— Žatvu po všetkých stranách krajiny, vynímajúc najsevernejšie stolice a jednotlivé čiastky Sedmohradska, už zakončili. Počasie bolo nadmieru prajné. Včul je už aj mlatba v úplnom prúde a stály suchý čas veľmi slúži ku jej rýchlemu zakončeniu. Výsledok úrody zbožia prevyšuje všetko očakávanie. Hospodári sa príjemne sklámali, bo dónos pôdy bol o veľa väčší, ako sa nadržávali. Zvlášte pšenica tak dobre sype, ako už dávno nie. Na jednom jochu totiž priemerne urodilo sa pšenice sedem metrických centov, raže ale päť a pol metr. centov. Ovos sa veľmi dobre podaril po jednotlivých krajoch, zväčša ale je veľmi slabý a urodilo sa ho asi o polovicu menej, ako vlni. Dľa môjho šaco-

vania na území krajiny urodilo sa toho roku zbožia asi päťdesiat millionov metrických centov. Tohoročná úroda zbožia je teda obstojne dobrá.

— Uhlie ku mlatačkám potrebné zasiela Válečnica. Tam kde nemožno uhlia dostať, hospodári si tak pomáhajú, že rušne mlatačiek kúria drevom. Na väčšiu škodu je, že ku parným pluhom nielo dostatočného uhlia, čo veľmi prekáža rýchle prevádzanie jasenných poľnohospodárskych prác.

— Nakoľko osožné bolo stále suché počasie pri žatve a je včul pri mlatbe, natoľko neprajne účinkuje na kukuricu a zemiaky (krumple, brambory). Vzdor tomu ale, keby v krátkom čase hojne popršalo, kukurica by sa popravila, takže — ako predvídať — o 12—15 millionov metrických centov by sa jej viac urodilo, ako vlni. Včasných zemiakov sa sotva urodilo. Úroda jasenných zemiakov je celkom neistá a závisí od počasia.

— Novú múku pomaly uvádzajú už do obchodu, bo na také miesta, kde je múka potrebná a neni jej dosť, Válečnica posielala už novú múku. V budapeštianskych mlynoch z nového zbožia melú múku a je veľmi pekná. U nás už dávno nebolo tak peknej a dobrej múky, ako je tohoročná.

— Neobyčajne veľkú drahotu sena to zapričiňuje, že pre lichvu neni inej krme. Slama zbožia je krátka, otavy neni, takže hospodári lichvu len senom prinútení sú krmiť. Medzi takými okolnosťami seno, ktoré ináč odkladali na zimu, už včul musia spotrebovať. V zime ale nebude im nič iného pozostávať, ako aby lichve dávali dakaké umelé krmivo, listie so stromov alebo otruby, dobre je ešte, že toho roku dovoleno je viacej procentov otrúb vymleť zo zbožia, ako inokedy.

CHYRNÍK.

Narodeniny kráľa. V deň narodenín jeho veličenstva kráľa Karola 17. augusta predpoludním o 10. hodine v budínskom korunovačnom chráme boly úradné slávnostné služby Božie. Slávnostnú sv. omšu slúžil jeho Eminencia knieža-primas dr. Ján Csernoch. Na slávnostnej svätej omši boli prítomní členovia vlády, zastupitelia armády, zastupitelia cudzích štátov, náčelníci zákonodarstva, právomocností a iných vrchností. V deň narodenín jeho veličenstva ministerpredseda gróf Esterházy v palote ministerpredsedníctva dal slávnostný obed. Chovancov Ludovika Akademie tiež v tento deň povýšili za dôstojníkov.

Ostrihomská arcikapitula za válečné sirotky. Z Ostrihomu oznamujú: Arcikapitula na svojej poslednej porade uzavrela, že zaokryje opatrovacie a vychovacie útraty desať válečných sirôt. K opatrovaniu detí poprosila deti chrániace krajinské družstvo kresťanskej lásky.

Dobročinnosť jágerského arcibiskupa. Jágerský arcibiskup Ludvik Szmrecsányi k prekazeniu detskej úmrtnosti založil v Jágrí denný domov nemlumníatok a složil na ten cieľ základinu 40.000 korún; krajinskému

válečnému opatrovaciemu úradu na ciele válečného opatrovania daroval 21.000 korún.

Zlatá sv. omša v Lipt. Sv. Kríži. Z Lipt. Sv. Mikuláša oznamujú: Čestný kanonik, farár Ondrej Kuchár 20. júla slávil svoje 50 ročné kňazské jubiléum v kruhu mnohých oltárnych bratov a popredných osôb stolice. Manuduktorom mu bol Arpád Balgha, dekan-farár v Oravskom Podzámku a príležitostnú kázeň mal okresný dekan dr. Jozef Kozsár. Okresné kňazstvo obdarilo jubilanta cenným kalichom, veriaci jeho ale omšovým rúchom. Z tej príležitosti pozdravili jubilanta početní zčiasťky písomne a zčiasťky telegrafične; pozdravil ho medzi inými i spišský osvietený pán biskup dr. Alexander Párvy.

50-ročné kňazské jubiléum smižanského farára (Spiš). Spišsko-smižanská r.-kat. cirkevná obec 20. júla slávila 50-ročné kňazské a 39-ročné farárske jubiléum svojho farára Jozefa Kleina. K veriacim pripojilo sa okresné kňazstvo s úradníkmi okresu. Z príležitosti zlatej sv. omše jubilanta okresné kňazstvo obdarilo pekným kalichom gotického slohu a povďační farníci prekvapili svojho duchovného so skvostným a drahým omšovým rúchom. Príležitostnú kázeň mal Matúš Pajdussák, duchovný novovesského slovenského kostola.

Vyznačení poľní duchovní. Veľkopolčianskeho kaplána Bélu Porubszkého, res. poľného duchovného cis. a kráľ. 2. jazdeckej divízie, na uznanie hrdinských a sebaobetavých služieb, preukázaných pred nepriateľom, jeho veličenstvo kráľ vyznačil kňazským záslužným krížom druhej triedy na stužke červeno bielej so súčasným darovaním šablí. — Jeho velič. kráľ Francovi Herodekovi, k 9. honv. peš. pluku pridelenému res. kaplánovi, udelil rytiersky kríž rádu Franca Jozefa s válečnou ozdobou na uznanie hrdinského a sebaobetavého chovania sa pred nepriateľom. — Jozef Novotný, cis. a kráľ. poľný duchovný, farár v Lipt. Trnovci, na uznanie zásluh, nadobudnutých na obore vojenského zdravotníctva, dostal čestný odznak Červeného Kríža druhej triedy s válečnou ozdobou.

Baňskobystrický katolícky sirotinec. Baňskobystrický diecézanský biskup dr. Farkaš Radnai v svojom 7. obežnom liste vypísal súbeh na uprázdnené miesta (štyri chlapčenské, tri dievčenské siroty) v baňskobystrickom rim.-kat. sirotinci, stojacom pod vedením mníšiek; uprázdnené miesta zaplnia sa v prvom rade válečnými sirotami.

Výhľady na úrodu vo Spiši. Jasenné siatiny sľubujú slabostrednú, jarné siatiny, hrach, ladník a zahradné plodiny slabú úrodu. Zemiaky vyvinujú sa silne a na prípad ďalšieho prajného počasia je výhľad na dobre strednú úrodu zemiakov.

Slávil svoje 115. narodeniny. Z Veľkého Váradu oznamujú: Julius Lukács, bratranec bývalého ministra-predsedu dr. Ladislava Lukácsa, v minulé dni slávil svoje 115. narodeniny. Stopátnásťročný starý pán teší sa ešte vždy dobrému zdraviu a má i pamäť ešte celkom dobrú.

Vyznačenie vojakov 67. peš. pluku, rodákov zo Spiša. Za hrdinské chovanie sa pred nepriateľom medaillou hrdinskosti druhej triedy vyznačení boli: res. strážmajster Ján Loisch z Mühlenbachu, frajter Arpád Guttmann z Podhradia. Bronzovú medaillu hrdinskosti dostali: res. poručík Franc Liptai z Novej Vsi, pešiak Jakub Lopata z Mafašoviec, pešiak Jozef Jakubcsak z Vikartoviec, Ondrej Kurnyava z Frankovej, Jozef Mlináresik z Levoče. Majercv, Valentin Kocsis z Hrušova, Ján Ondrejcsik z Novej Vsi, Martin Pitkó z Vikartoviec, Ján Zelenyák z Novej Vsi, Jozef Benya zo Zavadky, Jozef Kredatusz z Kézmarku, Imrich Bondra z Novej Lubovne, Michal Kollár zo Solymáru, Pavel Kalina z Biacoviec, Michal Szutorisz z Lučivnej, kaprál Alexander Tinsz z Kézmarku, pešiak Vojtech Bacsza z Richvaldu, Jozef Knizner zo Starej Vody, Val. Mazurek z Repisk, Michal Oracsó z Jurgova, Štefan Valykó z Koritnika, Gejza Littmann z Hanušoviec, Ján Grigovszky z Dubravy, Ján Kromka z V. Frankovej, Michal Hlebovetz z Vyšnej Šuňavy, Franc Szmofka z Vilkoviec, Ján Rizsák z Vyšných Lapšov, Valentin Kunzó z Chotkoviec (Szepesujvár), Tomáš Kalyeta z Novej Lubovne, Jakub Lipták z Levoče, Otto Róth zo Spiš. Belej a kadetašpirant Viktor Hercz z Kézmarku.

Zo stolice gemerskej. Na poslednom stoličnom zasadnutí zaľakoval podžupan Gejza Lukács, ktorý za 35 rokov stál v službe stolice. Za nového podžupana vyvolili stol. hlavného notára dr. Juliusa Fornéta. Za stol. hlavného notára vyvolili druhého stol. hlav. notára Bélu Soldosa. Gemerská stolica pozdravila novú vládu a grófa Bélu Serényiho, ako syna stolice, pozdravili ešte i osobitne. Stoličný výbor uzavrel, že bude podporovať novú vládu v jej účinkovaní.

Oheň. V Stracenej (Spiš) 13. júla zhorelo 8 domov a veľa hotových peňazí.

Válečná požička. V Harichovcích (Spiš) na šiestu válečnú požičku gazdovia značili 14.700 a na všetky válečné požičky 65.000 korún.

Výhľady na úrodu v prešporskej stolici. Z Prešporka oznamujú: Dľa zprávy gazdovského hlavného dozorca Juliusa Tölgga sľubuje pšenica úrodu niže strednej. Raž (žito) dozrela dobre. Na jačmeni na viacerých miestach poznať škodu májového mrazu, v jačmeni vôbec očakávať možno strednú úrodu. V ovsí je výhľad na slabú úrodu. Kukurica následkom suchoty je slabá a zemiaky následkom suchoty mizerné. Cukrová a krnná repa napriek suchoty vyvinuje sa dosť dobre, už ju okopávajú. Zahradné plodiny veľa trpely od suchoty. Fazuľa vyvinuje sa dobre. Sena je málo, na otavu tiež nieto výhľadu. Moruliek je veľmi málo, úroda čerešien bola stredná, slivák a jablk bude málo.

Na vojenskú modlitebnú knižku obetovali: Grófka Jozefová Majláth 200 a biskup gróf Ján Mikes tiež 200 korún.

Zamestnanci koš.-oderbergskej železnice v mesiaci júni pre rodiny svojich narukovaných súdruhov sossbierali 1528 korún.

Ja Anna Csillag

s mojimi 185 cm. obrovskej dlžky LOREY VLASMI, ktoré som dosiahla 14 mesačným upotrebovaním vlastného vynálezu masť. Toto je jediný osvedčený prostriedok proti prehnutiu ku podporovaniu rastenia a posilneniu pody vlasov. — Pri mužských v krátkom čase pôsobí rastenie hustej brady, vlasom a brade dodá prirodzeného lesku a ľahkej ohybnosti a do najvyššieho veku chráni pred časným osedivením

Cena teglika: 6, 10 a 15 kor.

Poštové zásielky vybavujú sa každodenne, pri voprednom zaslaní obnosu alebo s poštovou dobierekou, do všetkých krajov sveta bezprostredne z dielne, kam všetky objednávania upraviť treba.

ANNA CSILLAG, Viedeň,
Kohlmarkt 20.

Na žalúdok chorým

nevyhnutne potrebným liekom je

Jágerská voda,

ktorú od 150 rokov dorábajú **jágerskí milosrdní bratia**. K dostaniu je v každej lekárni, cieľu najprimeranejšie je ale objednať si ju v

Lekárni milosrdných bratov

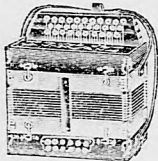
v Jágri (Eger).

Malá fľaška 80 halierov. Stredná fľaška 2 koruny 20 halierov. Veľká fľaška 4 koruny 40 halierov. Menej ako v hodnote 3 koruny neposielame po pošte.

Varujeme sa napodobenín.

Zdarma

na žiadosť každý dostane môj veľký obrázkový cenník, zlatého,

strieborného tovaru a hudbných nástrojov. Husle po K 14.—, 20.—, 25.—, a v. Dobré harmoniky K 16.—, 26.—, 3.—, 50. 2-radové viedeňské harmoniky K 70.—, 80.—, 100.—, 120.—. 3-radové K 180, 200.—, 240.—, 280.—. Zámerna povolená alebo návrat peňazi. Zásielky s poštovou dobierekou alebo pri voprednom doposlaní obnosu.

Vývozný dom

Hanns Konrad
c. a k. dvorný zásielca
Brüx 1545 číslo (Čechy).

8 halierov

(za 1. poštovou dopisničku) stojí vás môj hlavný cenník, ktorý na žiadosť pošle vám

Prvá dielňa na hodiny
Hanns Konrad

cis. a kr. dvorného zásielca Brüx číslo 1544.

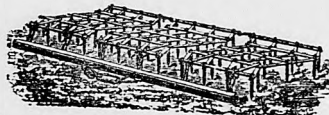
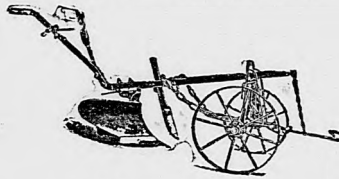
☐☐ (Čechy) ☐☐

Nickel alebo ocelové anker hodinky K 16, 18, 20. Válečné rádium anker hodinky K 18, 22, 26. Bielokovové (Glorie striebro) s dvojitou pokryvkou anker remontoir hodinky K 30.

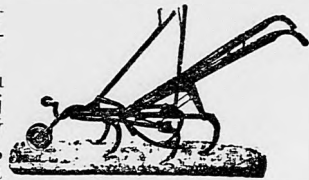
Massivné strieborné anker remontoir hodinky K 40, 50, 60. Budičky a stenové hodiny vo veľkom výbere. 3 rokov záruka. Zasielanie s poštovou dobierekou. Zámerna povolená alebo návrat peňazi.

Oznamy prijíma administrácia „Kreštan“ Budapeš, Szentkirályi-u. 28

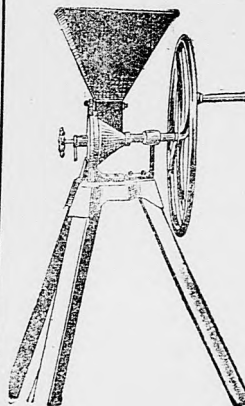
Najlacnejší a najlepší prameň Jozef Marosi a Syn Esztergom 15.

strojov a železného tovaru veľký obchodný dom. Zo skludu zasiela zvláštnej jakosti ocelový pluh za 135.—, dvojitý pluh za 265. K, Juno americkú koňskú motyku za 150.— K (prevádza 5 ľudí robotu) Železnú bránu za 75.— K; zvláštnu bránu s uhlami želom okuvanými za 90.— K. Veľký obrázkový cenník na žiadosť posielame zdarma.

NAJDOKONÁLEJŠÍ MLYNEK!

10.— K závdavok.

K odporúčaniu mlynky bezodkladne objednať, bo v jaseňi znovu zasekne premávka. Výlučná adresa objednania:

PAVEL SOHR

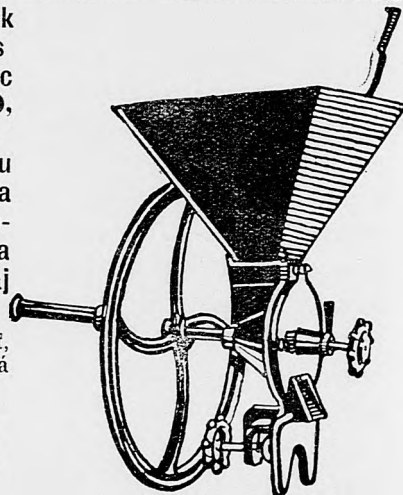
Somoğyszil 35.

fabričný sklad ocelového tovaru

Ktorým bár aj dieťa, pripraveným na ňom strvjom, každého druhu o ilie somlet môže na kašu a najfajnejšiu múku. Obrovskej schopnosti roboty.

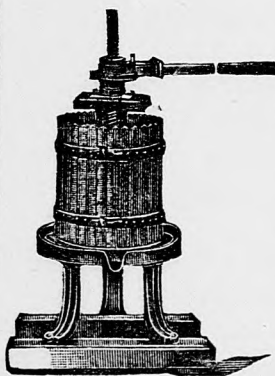
Bezodkladne k lifrovaniu. Cena K. 130.

Tenistý stroj k prípraveniu nas tól alebo postavec bez nôh K 100, menší k domá-cemu upotrebeniu K 70. Objednania prosíme na poštovej pou kázke a zaslať treba aj

Železničnú stanicu objednávateľa treba udat.

Josef Marosi a syn Esztergom 15.

Veľký obchodný dom železného a strojového tovaru zo svojho okladu zasiela zvláštnej jakosti rýnskeho skolia vínové preše, 120 l. prázdneho obsahu cena 150 kor. Železný stroj ku drúzganju hrozien 65 kor.

Pri objednávke prosíme o 20 K. závdavok.

Veľký obrázkový cenník na žiadosť posielame zdarma.

